

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра анатомії людини

Навчальний рік 2024-2025

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«Спортивна морфологія»

Нормативний чи вибірковий освітній компонент вибірковий

Формат освітнього компонента очний

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність 227 «Фізична терапія та ерготерапія», перший (бакалаврський) рівень

Освітньо-професійна програма «Фізична терапія, ерготерапія»

Курс четвертий

Силабус освітнього компоненту розглянуто
на засіданні кафедри анатомії людини

Протокол від
“30” серпня 2021 року № 13

Завідувач кафедри

(підпис)

проф. Вовк О.Ю.
(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією ХНМУ з
проблем природничо-наукової підготовки

Протокол від
“31” серпня 2021 року №1

Голова методичної комісії ХНМУ з проблем
природничо-наукової підготовки

(підпис)

проф. Вовк О.Ю.
(прізвище та ініціали)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Вовк О.Ю., завідувач кафедри анатомії людини, д.мед.н., професор.
2. Ікрамов В.Б., доцент кафедри анатомії людини, к.мед.н., доцент.
3. Сазонова О.М., старший викладач кафедри анатомії людини, к. мед.н..

Дані про викладача, що викладає освітній компонент

Прізвище, ім`я, по батькові	Сазонова Ольга Миколаївна
Наукова ступінь	Кандидат медичних наук
Посада	Старший викладач кафедри анатомії людини
Контактний телефон	+380630511280
Електронна пошта	om.sazonova@knmu.edu.ua
Прізвище, ім`я, по батькові	Сазонова Ольга Миколаївна

Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше: <http://distance.knmu.edu.ua/user/profile.php?id=1212>

Контактний тел. та E-mail кафедри: тел. (057) 700-36-26, khnmu_anatomy@ukr.net

Очні консультації: розклад та місце проведення за розкладом кафедри.

Он-лайн консультації: розклад та місце проведення за попередньою домовленістю з викладачем.

Локація: заняття проводяться за адресою: проспект Незалежності 12

ВСТУП

Силабус освітнього компоненту «Спортивна морфологія» складений відповідно до Освітньо-професійної програми “Фізична терапія, ерготерапія” та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), перший (бакалаврський) рівень, галузь знань – «22 Охорона здоров'я», спеціальності 227 «Фізична терапія та ерготерапія».

Опис освітнього компоненту (анотація). Спортивна морфологія спрямована на формування у майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту науково обґрунтованих знань конституційної морфології, механізмів адаптації систем організму до фізичних навантажень, основ вікової морфології та необхідних практичних навичок. У результаті проходження дисципліни студенти вивчають особливості фізичного розвитку спортсменів, класифікацію пропорцій тіла та конституції, структурні зміни в організмі спортсмена під впливом фізичних навантажень; засвоюють основні методи оцінювання рівня фізичного розвитку, складу тіла, пропорцій та соматотипу людини.

Предметом вивчення освітнього компоненту спортивна морфологія є особливості будови тіла, а також структурні перебудови, які відбуваються в організмі під впливом фізичних навантажень на різних рівнях: клітинному, тканинному, органному та системному.

Міждисциплінарні зв'язки:

У системі підготовки фахівців з фізичної терапія та ерготерапія анатомія опорно-рухового апарату людини є однією з фундаментальних медико-біологічних наук серед дисциплін, що забезпечує здобувачів знаннями про об'єкт їх практичної діяльності.

Пререквізити. Вивчення освітнього компоненту передбачає попереднє засвоєння кредитів із таких дисциплін: нормальна анатомія людини, нормальна фізіологія людини та патологічна фізіологія, фізіологія рухової активності, основи загальної патології.

Постреквізити. Знання з анатомії людини, мають застосовуватися при вивченні таких дисциплін: біомеханіка та клінічна кінезіологія, травматологія та ортопедія (за професійним спрямуванням), обстеження, методи оцінки та контролю при порушенні діяльності опорно-рухового апарату, методика та техніка класичного та лікувального масажу, теорія та практика оздоровчо-рекреаційної рухової активності, тренування рухової активності хворих та неповносправних.

Посилання на сторінку освітнього компоненту в MOODLE

<http://31.128.79.157:8083/course/view.php?id=496>

1. Мета та завдання освітнього компоненту

1.1 Метою викладання освітнього компоненту "Спортивна морфологія" є: надати здобувачам знання про будову тіла людини з урахуванням його філо- та онтогенетичного розвитку у взаємозв'язку з впливом зовнішнього середовища, віковими перебудовами і змінами, що відбуваються під впливом фізичних навантажень.

Організм людини вивчається як цілісна система із специфічною матеріальною основою і зв'язком структурних компонентів на всіх рівнях його організації – клітинному, тканинному, органному і систем. При цьому особлива увага приділяється глибокому вивченню будови опорно-рухового апарату – матеріальному субстрату рухової діяльності людини і його змін, що відбуваються при систематичному застосуванні фізичних вправ і заняттях спортом.

При вивченні морфології людини ставиться за мету ознайомити здобувачів з основами анатоμο-антропологічного дослідження.

1.2. Основними завданнями вивчення освітнього компоненту "Спортивна морфологія" є :

- а) доповнення знань про форму, будову і розвиток людини у взаємодії його з навколишнім середовищем;
- б) розвиток навиків і умінь у використанні отриманих знань по анатомії та морфології людини в практичній діяльності (при аналізі фізичних вправ, індивідуалізації лікувального тренування, побудові лікувально – тренувальних занять і т.д.)
- в) доповнення знань з дисциплін медико-біологічного циклу (фізіології, біомеханіки, спортивної медицини, спортивного масажу, лікарського контролю і ін.)
- г) поглиблення і розширення загальнотеоретичної і методичної підготовки здобувачів;
- д) формування у здобувачів матеріалістичного світогляду про закономірності розвитку людини, природи і суспільства.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє освітній компонент (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення освітнього компоненту забезпечує опанування здобувачами компетентностей:

інтегральна:

Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з фізичною терапією та ерготерапією, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психологопедагогічних наук.

загальні:

ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 03. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК 04. Здатність працювати в команді.

ЗК 05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 07.

Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 08. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 09. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 11.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. **спеціальні (фахові, предметні):**

СК.01. Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.

СК 02. Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції.

СК 03. Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.

СК 04. Здатність враховувати медичні, психологопедагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.

СК 05. Здатність провадити безпечно для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини.

СК 06. Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати.

СК 07. Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії.

СК 08. Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії.

СК 09. Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.

СК 10. Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати.

СК 11. Здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов. СК

12. Здатність надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів.

СК 13. Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя.

СК 14. Здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії

1.3.2. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття студентами таких програмних результатів навчання:

ПРН 01. Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.

ПРН 02. Спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у тому числі іноземною мовою (мовами).

ПРН 03. Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.

ПРН 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.

ПРН 05. Надавати долікарську допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі; вибирати оптимальні методи та засоби збереження життя.

ПРН 06. Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію.

ПРН 07. Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).

ПРН 08. Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.

ПРН 09. Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії.

ПРН 10. Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності.

ПРН 11. Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності. ПРН 12. Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.

ПРН 13. Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.

ПРН 14. Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.

ПРН 18. Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

1.3.3. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття студентами наступних соціальних навичок (Soft skills):

- комунікабельність;
- грамотна письмова та усна мова;
- вміння виступати на публіці;
- аналітичний склад розуму;
- вміння побачити та вирішити проблему;
- хороша пам'ять;
- креативність;
- орієнтованість на результат;
- завзятість;
- стресостійкість;
- готовність виконувати рутинну роботу;
- вміння приймати рішення;
- відповідальність.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

2.1. Опис освітнього компоненту

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика освітнього компоненту
		денна форма навчання
Кількість кредитів 3 1 кредит ECTS = 30 год.	Галузь знань <u>22 «Охорона здоров'я»</u> (шифр і назва)	Нормативна
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: <u>227 «Фізична терапія та ерготерапія»</u> (шифр і назва)	Рік підготовки:
		4-й
		Семестр
		8-й
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 44- 49% самостійної роботи здобувача –46- 51%	Освітній ступінь: перший (бакалаврський) рівень ОПП «Фізична реабілітація»	Лекції
		16 год.
		Практичні, семінарські
		28год
		Самостійна робота
		46 год.
Вид контролю		
Залік		

2.2.1. ЛЕКЦІЇ

№	Назва теми	К-ть годин	Вид лекцій
1.	Кісткова система. Опорно-руховий апарат	2	Інформаційна (мультимедійна презентація)
2.	М'язова система. Динамічна анатомія	2	Інформаційна (мультимедійна презентація)
3.	Нутрощі. Органи травлення та дихання. Сечостатевий апарат. Залози внутрішньої секреції	2	Інформаційна (мультимедійна презентація)
4.	Кровоносна система. Лімфатична система. Органи імуногенезу	2	Інформаційна (мультимедійна презентація)
5.	Нервова система. Спинний мозок. Головний мозок. Периферійна нервова система. Вегетативна нервова система. Аналізатори і органи чуття	2	Інформаційна (мультимедійна презентація)
6.	Фізичний розвиток людини і методи його оцінювання. Конституція та пропорції тіла людини	2	Інформаційна (мультимедійна презентація)
7.	Морфологічні прояви адаптації людини до фізичних навантажень	2	Інформаційна (мультимедійна презентація)
8.	Вікова періодизація. Анатомічні особливості дітей і підлітків та людей зрілого віку	2	Інформаційна (мультимедійна презентація)
	Всього:	16	

2.2.2. СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Програмою не передбачено.

2.2.3. ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

№ з\п	Назва теми	К-ть годин	Методи навчання	Форми контролю
1.	Спортивна морфологія як освітній компонент, визначення. Завдання і методи спортивної морфології. Фактори і закономірності росту і розвитку.	4	Розповідь-пояснення за допомогою мультимедійної презентації, використання трупного матеріалу та музейних препаратів	Усне опитування, контроль практичних навичок.
2.	Загальні уявлення про вікову морфологію. Вікова періодизація.	4	Розповідь-пояснення за допомогою мультимедійної презентації, використання трупного матеріалу та музейних препаратів	Усне опитування, контроль практичних навичок.
3.	Види з'єднання кісток, будова та визначення рухливості в суглобах	4	Розповідь-пояснення за допомогою мультимедійної презентації, використання трупного матеріалу та музейних препаратів	Усне опитування, контроль практичних навичок.

4.	Морфофункціональна анатомія м'язових волокон під впливом фізичних навантажень. Динамічна анатомія. Анатомічний аналіз фізичних вправ	4	Розповідь-пояснення за допомогою мультимедійної презентації, використання трупного матеріалу та музейних препаратів	Усне опитування, контроль практичних навичок.
5.	Анатомічні особливості внутрішніх органів дітей та підлітків під впливом фізичних навантажень	4	Розповідь-пояснення за допомогою мультимедійної презентації, використання трупного матеріалу та музейних препаратів	Усне опитування, контроль практичних навичок.
6.	Анатомічні особливості внутрішніх органів людей літнього віку під впливом фізичних навантажень	4	Розповідь-пояснення за допомогою мультимедійної презентації, використання трупного матеріалу та музейних препаратів	Усне опитування, контроль практичних навичок.
7.	Антропометрія, поздовжні розміри тіла. Поперечні розміри тіла та обводи. Оцінювання фізичного розвитку тіла методом індексів	4	Розповідь-пояснення за допомогою мультимедійної презентації, використання трупного матеріалу та музейних препаратів	Усне опитування, контроль практичних навичок. Залік.
	Всього	28		

2.2.4. ЛАБОРАТОРНІ ЗАНЯТТЯ

Програмою не передбачено.

2.2.5. САМОСТІЙНА РОБОТА

№	Назва теми	К-ть годин	Методи навчання	Форми контролю
1.	Генетичні аспекти спортивної орієнтації та відбору. Наслідування морфометричних (соматометричних) прикмет.	6	Демонстрація на анатомічних препаратах, мультимедійна презентація, використання трупного матеріалу .	Усне опитування, контроль практичних навичок.
2.	Загальні основи адаптації організму спортсменів до фізичного навантаження	10	Демонстрація на анатомічних препаратах, мультимедійна презентація, використання трупного матеріалу .	Усне опитування, контроль практичних навичок.
3.	Структурна перебудова кісткової системи під дією фізичного навантаження.	10	Демонстрація на анатомічних препаратах, мультимедійна презентація, використання трупного матеріалу .	Усне опитування, контроль практичних навичок.
4.	Особливості будови суглобово-зв'язкового апарату спортсменів	10	Демонстрація на анатомічних препаратах, мультимедійна презентація, використання трупного матеріалу .	Усне опитування, контроль практичних навичок.
5.	Структурна перебудова м'язової системи під дією фізичного навантаження.	10	Демонстрація на анатомічних препаратах, мультимедійна презентація, використання трупного матеріалу .	Усне опитування, контроль практичних навичок.
	Всього:	46		

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання діяльності здобувачів освіти ХНМУ»

Оцінювання поточної діяльності (ПНД)

Під час оцінювання засвоєння кожної теми освітнього компоненту (ПНД) та підсумкового заняття (ПЗ) здобувачу виставляється оцінка за традиційною 4-бальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно».

Підсумковий бал за (ПНД) та підсумкові заняття (ПЗ) визначається як середнє арифметичне традиційних оцінок за кожне заняття та ПЗ, округлене до 2-х знаків після коми та перераховується у багатобальну шкалу за таблицями 2.

Таблиця 2

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

Оцінювання самостійної роботи здобувачів

Матеріал для самостійної роботи здобувачів, який передбачений в темі практичного заняття одночасно із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю. Оцінювання тем, які виносяться тільки на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюються при підсумковому занятті.

Оцінювання індивідуальної роботи здобувачів

На засіданні кафедри затверджено перелік індивідуальних завдань (участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні **(не більше 10)**).

Бали за індивідуальні завдання одноразово нараховуються здобувачеві тільки комісійне (комісія – зав. кафедри, завуч, викладач групи) лише за умов успішного їх виконання та захисту. В жодному разі загальна сума балів за ПНД не може перевищувати **120 балів**.

Підсумкове заняття

Підсумкове заняття (далі - ПЗ) обов'язково проводиться згідно з робочою навчальною програмою з освітнього компоненту (далі-РНПД) протягом семестру за розкладом, під час занять.

Прийом **ПЗ** здійснюється викладачем академічної групи за можливою присутністю куратора факультету.

Кафедра забезпечила для підготовки до **ПЗ** на інформаційному стенді такі матеріали:

- перелік теоретичних питань (у т.ч. питання із самостійної роботи);
- перелік практичних навичок;
- критерії оцінки знань і умінь здобувачів;
- графік відпрацювання здобувачами пропущених занять впродовж семестру.

Рекомендації щодо проведення підсумкового заняття:

1. Вирішення варіанту завдань за змістом навчального матеріалу (1 варіант містить 10 питань);
2. Оцінювання освоєння практичних навичок (критерії оцінювання – «виконав» або «не виконав»).

Під час оцінювання знань студента з теоретичних питань, що входять до даного підсумкового заняття (**ПЗ**) здобувачу виставляється традиційна оцінка, яка конвертується у багатобальну шкалу разом з оцінками за **ПНД** (таблиця 1).

13.2 Проведення та оцінювання заліку.

залік для дисциплін, вивчення яких завершено - проводиться викладачем академічної групи

на останньому занятті з освітнього компоненту та передбачає врахування ПНД (табл.2) та перевірку засвоєння усіх тем з освітнього компоненту. Оцінка визначається у балах від 120 до 200 та відміткою – «зараховано», «не зараховано».

- Перевірку засвоєння усіх тем з освітнього компоненту передбачає:
  - - рівень теоретичних знань;
  - - розвиток творчого мислення;
  - - навички самостійної роботи;
  - - компетенції - вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх у

вирішенні практичних навичок.

- Якщо залік не складено, встановлюються дати перескладання під час канікул, до початку наступного семестру.

•

Технологія проведення:

- 1. Оцінювання засвоєння практичних навичок та теоретичних знань за всіма

темами освітнього компоненту вибірково проводиться в день останнього заняття.

- Критерії оцінювання практичних навичок і теоретичних знань (табл. 2, 3).
- **Залік** - проводиться викладачем групи на останньому практичному занятті .

ОЦІНЮВАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Оцінка з освітнього компоненту

Освітній компонент вивчається протягом 1-го семестру, вивчення яких закінчується у поточному семестрі, а формою контролю є «залік» передбачається врахування ЗНД. Бали за ЗНД розраховуються як середнє арифметичне оцінок за весь семестр вивчення освітнього компоненту (з точністю до сотих) за таблицею 2, автоматично в рамках функціоналу електронного журналу АСУ. ЗНД перераховується у багатобальну шкалу за таблицею 2 (додаток 2) від 120 до 200 балів та відміткою – «зараховано», «не зараховано».

3.2 ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

Програмою не передбачено. (див п.3.1.)

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

Спеціальність: 227 «Фізична терапія та ерготерапія» «Спортивна морфологія»

- Хребець	- Реброва ямка поперечного відростка
- Тіло хребця	- Поперекові хребці
- Дуга хребця	- Додатковий відросток
- Борозна підключичної артерії (на першому ребрі)	- Соскоподібний відросток Крижова кістка
- Борозна підключичної вени (на першому)	- Основа крижової кістки
- Верхня хребцева вирізка	- Вушкоподібна поверхня крижової кістки
- Нижня хребцева вирізка	- Верхівка крижової кістки
- Хребцевий отвір	- Гористість крижової кістки
- Остистий відросток	- Тазова поверхня
- Поперечний відросток	-- Поперечні лінії
- Верхній суглобовий відросток	-- Передні крижові отвори
- Нижній суглобовий відросток	- Спинна поверхня
- Шийні хребці	-- Задні крижові отвори
- Передня дуга атланта	-- Середній крижовий гребень
- Ямка зуба	-- Присередній крижовий гребень
- Борозна хребтової артерії	-- Бічний крижовий гребень
- Задня дуга атланта	- Крижовий канал
- Бічна маса атланта	- Крижовий розтвір Ребро
- Зуб осьового хребця	- Головка ребра
- Сонний горбок (VI шийного хребця)	-- Суглобова поверхня головки ребра
- Поперечний отвір	-- Гребінь головки ребра
- Передній горбик	- Шийка ребра
- Задній горбик	- Тіло ребра
- Борозна спинномозкового нерва	- Горбок ребра
- Грудні хребці	- Кут ребра
- Верхня реброва ямка	- Борозна ребра
- Нижня реброва ямка	- Горбок переднього драбинчастого м'яза (на першому ребрі)
	- Горбистість переднього зубчастого м'яза
	- Груднина
	- Ручка груднини
	-- Яремна вирізка (груднини)
	-- Ключична вирізка

- Тіло груднини
- Реброві вирізки
- Мечоподібний відросток
- Кут груднини
- Лобова кістка
- Лобова луска
- Лобовий горб
- Надбрівна дуга
- Надперенісся
- Борозна верхньої стрілової пазухи
- Лобовий гребень
- Сліпий отвір
- Надочномковий край
- Надочномковий отвір
- Виличний відросток
- Очноямкова частина
- Ямка слъзової залози
- Носова частина
- Носова остъ
- Решітчаста вирізка
- Лобова пазуха Тім'яна кістка
- Потиличний край
- Лусковий край
- Стріловий край
- Лобовий край
- Лобовий кут
- Потиличний кут
- Клиноподібний кут
- Соскоподібний кут
- Тім'яний отвір
- Борозна верхньої стрілової пазухи
- Тім'яний горб
- Верхня скронева лінія
- Потилична кістка
- Великий отвір
- Основна частина
- Глотковий горбок
- Схил
- Бічна частина
- Потиличний виросток
- Виростковий канал
- Виросткова ямка
- Яремна вирізка
- Яремний відросток
- Канал під'язикового нерва
- Потилична луска
- Зовнішній потиличний виступ
- Верхня каркова лінія
- Нижня каркова лінія
- Внутрішній потиличний виступ
- Хрестоподібне підвищення
- Борозна поперечної пазухи
- Борозна сигмоподібної пазухи
- Борозна поперечної пазухи
- Клиноподібна кістка
- Тіло клиноподібної кістки
- Турецьке сідло
- Гіпофізарна ямка
- Горбок сідла
- Спинка сідла
- Сонна борозна
- Клиноподібна пазуха
- Мале крило клиноподібної кістки
- Велике крило клиноподібної кістки
- Мозкова поверхня великого крила
- Скронева поверхня великого крила
- Підскронева поверхня великого крила
- Верхньощелепна поверхня великого крила
- Очноямкова поверхня великого крила
- Верхня очноямкова щілина
- Зоровий канал
- Круглий отвір
- Овальний отвір
- Остистий отвір
- Крилоподібний відросток
- Бічна пластина
- Присередня пластинка
- Крилоподібний канал
- Крилоподібна ямка
- Крилоподібна вирізка
- Скронева кістка
- Кам'яниста частина скроневої кістки
- Верхній край кам'янистої частини
- Борозна верхньої кам'янистої пазухи
- Задній край кам'янистої частини
- Борозна нижньої кам'янистої пазухи
- Передній край кам'янистої частини
- Борозна нижньої кам'янистої пазухи
- Передня поверхня кам'янистої частини
- Покрівля барабанної порожнини
- Трійчасте втиснення
- Розтвір каналу великого кам'янистого нерва
- Борозна великого кам'янистого нерва
- Розтвір каналу малого кам'янистого нерва
- Борозна малого кам'янистого нерва
- Задня поверхня кам'янистої частини
- Внутрішній слуховий отвір
- Внутрішній слуховий хід

- Піддугова ямка
- Нижня поверхня кам'янистої частини
- Яремна ямка
- Шилоподібний відросток
- Шило-соскоподібний отвір
- Кам'яниста ямочка
- Зовнішній отвір сонного каналу
- Внутрішній отвір сонного каналу
- Соскоподібний відросток (скроневої кістки)
- Борозна сигмоподібної пазухи
- Соскоподібна вирізка
- Соскоподібний отвір
- Барабанна частина
- Лускова частина
- Виличний відросток
- Суглобовий горбок
- Нижньощелепна ямка
- `-- Зовнішній слуховий отвір
- Зовнішній слуховий хід
- Решітчаста кістка
- *Дірчаста пластинка*
- Дірчасті отвори
- Перпендикулярна пластинка
- Решітчастий лабіринт
- Очноямкова пластинка
- Верхня носова раковина
- Середня носова раковина
- Верхня щелепа
- Тіло верхньої щелепи
- Очноямкова поверхня
- Підочноямкова борозна верхньої щелепи
- Підочноямковий канал верхньої щелепи
- Підочноямковий край тіла верхньої щелепи
- Передня поверхня тіла верхньої щелепи
- Підочноямковий отвір верхньої щелепи
- Носова вирізка
- Підскронева поверхня

тіла верхньої щелепи

- Горб верхньої щелепи
- Коміркові отвори
- Носова поверхня тіла верхньої щелепи
- Сльозова борозна
- Верхньощелепний роз твір
- Лобовий відросток верхньої щелепи
- Виличний відросток верхньої щелепи
- Піднебінний відросток верхньої щелепи
- Комірковий відросток
- Зубні комірки Нижня щелепа
- Тіло нижньої щелепи
- Коміркова частина
- Коміркова дуга нижньої щелепи
- Зубні комірки
- Основа нижньої щелепи
- Підборідний виступ нижньої щелепи
- Підборідний горбок
- Підборідний отвір
- Двочеревцева ямка нижньої щелепи
- Щелепно-під'язикова лінія нижньої щелепи
- Під'язикова ямка
- Піднижньощелепна ямка
- Гілка нижньої щелепи
- Кут нижньої щелепи
- Жувальна горбистість
- Крилоподібна горбистість
- Вирізка нижньої щелепи
- Виростковий відросток нижньої щелепи
- Головка нижньої щелепи
- Шийка нижньої щелепи
- Крилоподібна ямка нижньої щелепи
- Вінцевий відросток нижньої щелепи
- Отвір нижньої щелепи
- Канал нижньої щелепи
- **Нижня носова раковина**
- Сльозова кістка
- **Носова кістка**
- Леміш
- Піднебінна кістка
- Перпендикулярна пластинка
- Клино-піднебінна вирізка
- Пірамідний відросток
- Горизонтальна пластинка Вилична кістка
- Бічна поверхня
- Скронева поверхня
- Очноямкова поверхня
- Лобовий відросток
- Скроневий відросток
- Вилично-очноямковий отвір
- Вилично-лицевий отвір

- Вилично-скроневий отвір
- Під'язикова кістка
- Тіло під'язикової кістки
- Малий ріг
- Великий ріг
- Склепіння черепа
- Скронева ямка
- Стінки скроневої ямки
- Вилична дуга
- Підскронева ямка
- Стінки підскроневої ямки
- Крило-піднебінна ямка
- Стінки крило-піднебінної ямки
- Передня черепна ямка
- Середня черепна ямка
- Задня черепна ямка
- Борозна верхньої стрілової пазухи (череп)
- Борозна поперечної пазухи (череп)
- Борозна сигмоподібної пазухи (череп)
- Зовнішня основа черепа
- Рваний отвір (череп)
- Яремний отвір (череп)
- Сонний канал скроневої кістки (череп)
- М'язово-трубний канал (череп)
- Кісткове піднебіння
- Великий піднебінний канал
- Малі піднебінні отвори
- Різцевий канал
- Очна ямка
- Очноямковий вхід
- Надочноямковий край (череп)
- Підочноямковий край (череп)
- Стінки очної ямки
- Передній решітчастий отвір
- Задній решітчастий отвір
- Нижня очноямкова

- щілина
- Кісткова носова порожнина
- Стінки кісткової носової порожнини
- Хоани
- Верхній носовий хід
- Середній носовий хід
- Нижній носовий хід
- Спільний носовий хід
- Лопатка
- Реброва поверхня
- Підлопаткова ямка
- Задня поверхня
- Ость лопатки
- Надплечовий відросток (акроміон)
- Надостьова ямка
- Підостьова ямка
- Присередній край
- Бічний край
- Верхній край
- Дзьобоподібний відросток
- Вирізка лопатки
- Верхній кут
- Нижній кут
- Бічний кут
- Суглобова западина
- Надсуглобовий горбок
- Підсуглобовий горбок
- Шийка лопатки
- Ключиця**
- Груднинний кінець
- Тіло ключиці
- Надплечовий кінець
- Плечова кістка
- Головка плечової кістки
- Анатомічна шийка
- Великий горбок
- Малий горбок
- Гребінь великого горбка
- Гребінь малого горбка
- Міжгорбкова борозна
- Хірургічна шийка
- Тіло плечової кістки
- Поверхні тіла
- Дельтоподібна горбистість
- Борозна променевого нерва
- Виросток плечової кістки
- Головочка плечової кістки
- Блок плечової кістки
- Ліктюва ямка
- Вінцева ямка
- Бічний надвиросток
- Променева ямка
- Присередній надвиросток

- Борозна ліктювого нерва
- Променева кістка
  - Головка променевої кістки
- Суглобовий обвід
- Суглобова ямка
  - Шийка променевої кістки
  - Тіло променевої кістки
- Горбистість променевої кістки
- Поверхні тіла променевої кістки
- Края тіла променевої кістки
  - Шилоподібний відросток променевої кістки
  - Вірізка ліктювої кістки
  - Зап'ясткова суглобова поверхня
  - Ліктюва кістка
  - Ліктювий відросток
  - Блокова вірізка
  - Вінцевий відросток
- Горбистість ліктювої кістки
- Вірізка променевої кістки
  - Тіло ліктювої кістки
- Поверхні тіла ліктювої кістки
- Края тіла ліктювої кістки
  - Головка ліктювої кістки
- Шилоподібний відросток ліктювої кістки
- Суглобовий обвід
- Кістки кисті
  - Зап'ясткові кістки
- Човноподібна кістка
- Півмісяцева кістка
- Тригранна кістка
- Горохоподібна кістка
- Кістка-трапеція
- Трапецієподібна кістка
- Головчаста кістка
- Гачкувата кістка

- П'ясткові кістки
- Основа п'ясткової кістки
- Тіло п'ясткової кістки
- Головка п'ясткової кістки
- Кістки пальців кисті (фаланги пальців)
  - Проксимальна фаланга
  - Середня фаланга
  - Кінцева фаланга
- Кульшова кістка
  - Кульшова западина
  - Ямка кульшової западини
  - Півмісяцева поверхня кульшової западини
  - Вірізка кульшової западини
- Затульний отвір
- Велика сіднична вірізка
- Клубова кістка
  - Тіло клубової кістки
  - Крило клубової кістки
- Клубовий гребінь
  - Верхня передня клубова ость
  - Нижня передня клубова ость
  - Нижня задня клубова ость
  - Верхня задня клубова ость
  - Зовнішня губа
  - Проміжна лінія
  - Внутрішня губа
- Клубова ямка
- Сіднична поверхня
- Вушкоподібна поверхня
- Клубова горбистість
- Сіднична кістка
  - Тіло сідничої кістки
  - Гілка сідничої кістки
  - Сідничний горб
  - Сіднична ость
  - Мала сіднична вірізка
- Лобкова кістка**
  - Тіло лобкової кістки
  - Верхня гілка лобкової кістки
- Лобковий горбок
- Клубово-лобкове підвищення
- Симфізна поверхня
  - Нижня гілка лобкової кістки
- Затульна борозна Таз
- Тазова порожнина
  - Великий таз
  - Малий таз
- Межова лінія
- Лобкова дуга
  - Верхній отвір таза
  - Нижній отвір таза

- Стегнова кістка
- Головка стегнової кістки
- Шийка стегнової кістки
- Малий вертлюг стегнової кістки
- Великий вертлюг стегнової кістки
- Міжвертлюговий гребінь
- Міжвертлюгова лінія
- Тіло стегнової кістки
- Поверхні тіла
- Шорстка лінія стегнової кістки
- Бічна губа
- Присередня губа
- Гребінна лінія
- Сіднична горбистість
- Підколінна поверхня
- Присередній виросток
- Надвиросток стегнової кістки
- Бічний виросток
- Надвиросток стегнової кістки
- Наколінкова поверхня
- Міжвиросткова ямка
- Наколінок
- Великогомілкова кістка
- Бічний виросток
- Малоюмілкова суглобова поверхня
- Присередній виросток
- Верхня суглобова поверхня
- Переднє міжвиросткове поле
- Заднє міжвиросткове поле
- Міжвиросткове підвищення
- Тіло великогомілкової кістки
- Поверхні тіла великогомілкової кістки
- Горбистість великогомілкової кістки
- Краї великогомілкової кістки
- Присередня кісточка
- Малоюмілкова вирізка
- Нижня суглобова поверхня
- Малоюмілкова кістка
- Головка малоюмілкової кістки
- Тіло малоюмілкової кістки
- Бічна кісточка Кістки стопи
- Заплеснові кістки
- Надп'яткова кістка
- Головка надп'яткової кістки
- Шийка надп'яткової кістки
- Тіло надп'яткової кістки
- П'яткова кістка
- П'ятковий горб
- Підпора надп'яткової кістки
- Човноподібна кістка
- Присередня клиноподібна кістка
- Проміжна клиноподібна кістка
- Бічна клиноподібна кістка
- Кубоподібна кістка
- Плеснові кістки
- Основа плеснової кістки
- Тіло плеснової кістки
- Головка плеснової кістки
- Кістки пальців (Фаланги)
- Проксимальна фаланга
- Середня фаланга
- Кінцева фаланга
- З'єднання черепа
- Шви черепа
- Вінцеве шво черепа
- Стрілове шво черепа
- Ламбдоподібне шво черепа
- Тім'ячка черепа
- Синхондрози черепа
- Скренево-нижньощелепний суглоб
- Атланта-потиличний суглоб
- З'єднання хребтового стовпа
- Міжхребцевий диск
- Волокнисте кільце міжхребцевого диска
- Драглисте ядро міжхребцевого диска
- Передня поздовжня зв'язка (хребта)
- Задня поздовжня зв'язка (хребта)
- Міжостьова зв'язка(хребта)
- Жовта зв'язка (хребта)
- Надостьова зв'язка (хребта)
- Поперечна зв'язка (хребта)
- Дуговідростковий суглоб
- Серединний атланта-осьовий суглоб
- Бічний атланта-осьовий суглоб
- Крижово-куприковий суглоб
- З'єднання грудної клітки
- Реброво-груднинний синхондроз
- Грудинно-ребровий суглоб

- Суглоб головки ребра
- Реброво-поперечний суглоб
- З'єднання верхньої кінцівки
- Надплечово-ключичний суглоб
- Груднинно-ключичний суглоб
- Міжключична зв'язка
- Реброво-ключична зв'язка
- Передня груднинно-ключична зв'язка
- Задня груднинно-ключична зв'язка
- Плечовий суглоб
- Губа суглобової западини (плечовий суглоб)
- Дзьобо-плечова зв'язка
- Ліктювий суглоб
- Плечо-ліктювий суглоб
- Плечо-променеви́й суглоб
- Проксимальний променево-ліктювий суглоб
- Обхідна ліктюва зв'язка
- Обхідна променева зв'язка
- Міжкісткова перетинка передпліччя
- Дистальний променево-ліктювий суглоб
- Променево-зап'ястковий суглоб
- Тильна променево-зап'ясткова зв'язка
- Долонна променево-зап'ясткова зв'язка
- Ліктюва обхідна зв'язка зап'ястка
- Променева обхідна зв'язка зап'ястка
- Міжзап'ясткові суглоби
- Середньозап'ястковий суглоб
- Суглоб горохоподібної кістки
- Канал зап'ястка
- Зап'ястково-п'ясткої суглоби
- Міжп'ясткові суглоби
- П'ястково-фалангові суглоби
- Міжфалангові суглоби кисті
- Обхідні зв'язки
- З'єднання нижньої кінцівки
- Затульна перетинка
- Затульний канал
- Великий сідничий отвір
- Малий сідничий отвір
- Лобковий симфіз
- Крижово-клубовий суглоб
- Кульшовий суглоб
- Губа кульшової западини
- Зв'язка головки стегнової кістки
- Клубово-стегнова зв'язка
- Сідничо-стегнова зв'язка
- Лобково-стегнова зв'язка
- Колінний суглоб
- Поперечна зв'язка коліна
- Бічний меніск
- Присередній меніск
- Передня схрещена зв'язка
- Задня схрещена зв'язка
- Обхідна великогомілкова зв'язка
- Обхідна малогомілкова зв'язка
- Зв'язка наколінка
- Міжкісткова перетинка гомілки
- Велико-малогомілковий суглоб
- Надп'ястково-гомілковий суглоб
- Присередня обхідна зв'язка
- Бічна обхідна зв'язка
- Піднап'ястковий суглоб
- Надп'ястково-п'ястково-човноподібний суглоб
- Поперечний суглоб заплесна
- Роздвоєна зв'язка
- П'ястково-кубоподібний суглоб
- Клино-човноподібний суглоб
- Міжклиноподібні суглоби
- Довга підошвова зв'язка
- Заплесно-плеснові суглоби
- Міжплеснові суглоби
- Міжкісткові плеснові проміжки
- Плесно-фалангові суглоби
- Міжфалангові суглоби стопи
- М'язи спини
- Трапецієподібний м'яз
- Найширший м'яз спини
- Великий ромбоподібний м'яз
- М'яз-підіймач лопатки
- Нижній задній зубчастий м'яз
- Верхній задній зубчастий м'яз

- М'яз - випрямляч хребта
- Великий грудний м'яз
- Малий грудний м'яз
- Підключичний м'яз
- Передній зубчастий м'яз
- Внутрішні міжреброві м'язи
- Зовнішні міжреброві м'язи
- Діафрагма
- Поперекова частина діафрагми
- Аортальний розтвір
- Стравохідний розтвір
- Груднинна частина діафрагми
- Реброва частина діафрагми
- Сухожилковий центр
- Отвір порожнистої вени
- Груднинно-ребровий трикутник
- Попереково- ребровий трикутник
- М'язи живота
- Прямий м'яз живота
- Сухожилкові переділки
- Піхва прямого м'яза живота
- Зовнішній косий м'яз живота
- Пахвинна зв'язка
- Внутрішній косий м'яз живота
- Поперечний м'яз живота
- Біла лінія
- Пупкове кільце
- Пахвинний канал
- Стінки пахвинного каналу
- Поверхнєве пахвинне кільце
- Присередня ніжка
- Бічна ніжка
- Квадратний м'яз попереку
- М'язи лица

- Надчерепний м'яз
- Лобове черевце
- Потиличне черевце
- Апоневротичний шолом (надчерепний апоневроз)
- Коловий м'яз ока
- Великий виличний м'яз
- М'яз-підіймач верхньої губи
- М'яз-підіймач кута рота
- Щічний м'яз
- М'яз-опускач кута рота
- М'яз-опускач нижньої губи
- Коловий м'яз рота
- Жувальні м'язи
- Скроневий м'яз
- Жувальний м'яз
- Бічний крилоподібний м'яз
- Присередній крилоподібний м'яз
- М'язи шиї
- Підшкірний м'яз шиї
- Груднинно-ключично-соскоподібний м'яз
- Двочеревцевий м'яз
- Переднє черевце
- Заднє черевце
- Шило-під'язиковий м'яз
- Щелепно-під'язиковий м'яз
- Груднинно- під'язиковий м'яз
- Лопатково- під'язиковий м'яз
- Груднинно-щитоподібний м'яз
- Щито- під'язиковий м'яз
- Передній драбинчастий м'яз
- Середній драбинчастий м'яз
- Задній драбинчастий м'яз
- Передня шийна ділянка
- Піднижньощелепний трикутник
- Сонний трикутник
- Лопатково-трахеальний трикутник
- Груднинно-ключично-соскоподібна ділянка
- Бічна шийна ділянка
- Лопатково-ключичний трикутник
- Задня шийна ділянка
- М'язи верхньої кінцівки
- Дельтоподібний м'яз
- Надостьовий м'яз
- Підостьовий м'яз
- Малий круглий м'яз
- Великий круглий м'яз
- Підлопатковий м'яз
- Двоголовий м'яз плеча
- Довга головка двоголового м'яза плеча
- Коротка головка двоголового м'яза плеча
- Дзьобо-плечовий м'яз

- Плечовий м'яз
- Триголовий м'яз
плеча
- Довга головка
триголового м'яза плеча
- Присередня головка
триголового м'яза плеча
- Бічна головка
триголового м'яза плеча
- Променевий м'яз-
згинач зап'ястка
- Круглий м'яз-
привертач
- Ліктьовий м'яз-
згинач зап'ястка
- Поверхневий м'яз-
згинач пальців
- Довгий долонний
м'яз
- Довгий м'яз-згинач
великого пальця
- Глибокий м'яз-
згинач пальців
- Квадратний м'яз-
привертач
- Плечо-променевий
м'яз
- Довгий променевий
м'яз-розгинач зап'ястка
- Короткий
променевий м'яз-розгинач
зап'ястка
- М'яз-розгинач пальців
- М'яз-розгинач
мізинця
- Ліктьовий м'яз-
розгинач зап'ястка
- М'яз-відвертач
- Довгий відвідний
м'яз великого пальця
- Короткий м'яз-
розгинач великого пальця
- Довгий м'яз-
розгинач великого пальця
- Короткий відвідний
м'яз великого пальця
- Короткий м'яз-
згинач великого пальця
- Протиставний м'яз
великого пальця
- Привідний м'яз
великого пальця
- Відвідний м'яз мізинця
- Короткий м'яз-згинач мізинця
- Протиставний м'яз мізинця
- Червоподібні м'язи
- Пахвова ямка
- Стінки пахвової ямки
- Чотирибічний отвір
- Трьобічний отвір
- Бічна двоголова борозна
- Присередня двоголова борозна
- Ліктьова ямка
- Тримач м'язів-розгиначів
- Тримач м'язів-згиначів
- Долонний апоневроз
- Канал зап'ястка
- М'язи нижньої кінцівки
- Клубово-поперековий м'яз
- Великий поперековий м'яз
- Клубовий м'яз
- Великий сідничний м'яз
- Середній сідничний м'яз
- Малий сідничний м'яз
- Грушоподібний м'яз
- Внутрішній затульний м'яз
- Верхній близнюковий м'яз
- Нижній близнюковий м'яз
- Квадратний м'яз стегна
- Зовнішній затульний м'яз
- Кравецький м'яз
- Чотириголовий м'яз стегна
- Прямий м'яз стегна
- Бічний широкий м'яз
- Присередній широкий м'яз
- Проміжний широкий м'яз
- Гребінний м'яз
- Тонкий м'яз
- Довгий привідний м'яз
- Короткий привідний м'яз
- Великий привідний м'яз
- Двоголовий м'яз стегна
- Довга головка
- Коротка головка
- Півперетинчастий м'яз
- Півсухожилковий м'яз
- Довгий м'яз-розгинач пальців стопи
- Передній великогомілковий м'яз
- Довгий м'яз-розгинач великого пальця
(стопи)
- Довгий малоогомілковий м'яз
- Короткий малоогомілковий м'яз
- Триголовий м'яз литки
- Литковий м'яз

- Камбалоподібний м'яз
- Довгий м'яз-згинач пальців (стопи)
- Задній великогомілковий м'яз
- Довгий м'яз-згинач великого пальця (стопи)
- Короткий м'яз-розгинач пальців
- Короткий м'яз-згинач великого пальця
- Квадратний м'яз підошви
- Короткий м'яз-згинач пальців
- Червоподібні м'язи
- Відвідний м'яз великого пальця
- Короткий м'яз-згинач великого пальця
- Привідний м'яз великого пальця
- Відвідний м'яз мізинця
- Короткий м'яз-згинач мізинця
- Надгрушоподібний отвір
- Підгрушоподібний отвір
- М'язова затока
- Судинна затока
- Широка фасція
- Клубово-гомілкове пасмо
- Підшкірний розтвір
- Серпоподібний край
- Дирчаста фасція
- Стегновий канал
- Стегнове кільце
- Привідний канал
- Стінки привідного каналу
- Привідний розтвір
- Підколінна ямка
- Верхній тримач м'язів-розгиначів
- Нижній тримач м'язів-розгиначів
- Тримач м'язів-згиначів
- Верхній тримач малогомілкових м'язів
- Нижній тримач малогомілкових м'язів

3.4. Індивідуальні завдання

Індивідуальна учбово-дослідницька (УДРС) або науково-дослідницька (НДРС) робота здобувачів (по вибору) припускає:

- підготовку огляду наукової літератури (реферату);
- підготовку ілюстративного матеріалу по даних темах (мультимедійна презентація, набір таблиць, схем, малюнків і тому подібне);
- виготовлення учбових і музейних препаратів, моделей;

3.5. Інші заохочення

- проведення наукового дослідження в рамках наукового кружка кафедри;
- участь в науковій тематиці кафедри;
- участь в анатомічних олімпіадах і ін.

3.6. Правила оскарження оцінки

Оскарження оцінки проводиться згідно положення «Про апеляцію результатів підсумкового контролю здобувачів освіти Харківського національного медичного університету», наказ від 30.09.2020р. №252.

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1226%3A_2013-03-25-12-07-55&catid=4%3A2011-05-04-07-20-12&Itemid=19&lang=uk

3. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Щоб успішно пройти відповідний курс необхідно регулярно відвідувати практичні заняття; мати теоретичну підготовку до практичних занять згідно тематики; не спізнюватися і не пропускати заняття; виконувати всі необхідні завдання і працювати кожного заняття; вміти працювати з партнером або в складі групи; звертатися до кураторів курсу з різних питань за тематикою занять і отримувати її, коли Ви її потребуєте.

Здобувачі можуть обговорювати різні завдання, але їх виконання - строго індивідуально. Не допускаються списування, використання різного роду програмних засобів, підказки, користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими електронними гаджетами під час заняття з метою, не пов'язаною з навчальним процесом. Не допускаються запізнення здобувачів на практичні заняття.

Відвідування пацієнтів під час курації в лікарні можливо за умов наявності у здобувачів відповідної форми одягу, санітарної книжки з відміткою про вакцинацію проти дифтерії, результатів обстеження на напруження імунітету за кором (або відмітка про вакцинацію), або іншими інфекційними захворюваннями згідно поточній епідемічній ситуації.

Здобувачі з особливими потребами можуть зустрічатися з викладачем або попередити його до початку занять, на прохання здобувача це може зробити староста групи. Якщо у Вас виникнуть будь-які питання, будь ласка, контакуйте з викладачем.

Заохочується участь здобувачів у проведенні наукових досліджень та конференціях за даною тематикою.

Усі здобувачі ХНМУ захищені Положенням про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у Харківському національному медичному університеті, розроблено з метою визначення дієвого механізму врегулювання конфліктних ситуацій, пов'язаних із дискримінацією та сексуальними домаганнями. Дане Положення розроблено на підставі таких нормативно-правових актів України: Конституція України; Закону України «Про освіту»; Закону України

«Про вищу освіту»; Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні»; Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків»; Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод; Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти; Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок; Загальна рекомендація № 25 до параграфу 1 статті 4 Конвенції про ліквідацію всіх форм

дискримінації щодо жінок; Зауваження загального порядку № 16 (2005) «Рівне для чоловіків та жінок право користування економічними, соціальними і культурними правами» (стаття 3 Міжнародного пакту економічних, соціальних і культурних прав; Комітет з економічних, соціальних та культурних прав ООН); Рекомендації щодо виховання в дусі міжнародного взаєморозуміння, співробітництва і миру та виховання в дусі поваги до прав людини і основних свобод (ЮНЕСКО); Концепція Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року. Харківський національний медичний університет забезпечує навчання та роботу, що є вільними від дискримінації, сексуальних домагань, залякувань чи експлуатації. Університет визнає важливість конфіденційності. Всі особи, відповідальні за здійснення цієї політики (співробітники/-ці деканатів, факультетів, інститутів та Центру гендерної освіти, члени студентського самоврядування та етичного комітету, проректор з науково-педагогічної роботи), дотримуються конфіденційності щодо осіб, які повідомляють або яких звинувачують у дискримінації або сексуальних домаганнях (за виключенням ситуацій, коли законодавство вимагає розголошення інформації та/або коли розкриття обставин Університетом необхідне для захисту безпеки інших).

ХНМУ створює простір рівних можливостей, вільний від дискримінації будь-якого національного, расового чи етнічного походження, статі, віку, інвалідності, релігії, сексуальної орієнтації, гендерної приналежності, або сімейного стану. Всі права, привілеї, програми та види діяльності, що надаються здобувачам/-кам або співробітникам/-цям університету, розповсюджуються на всіх без винятку за умови належної кваліфікації. Антидискримінаційна політика та політика протидії сексуальним домаганням ХНМУ підтверджується Кодексом корпоративної етики та Статутом ХНМУ.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Кафедра анатомії людини підтримує нульову толерантність до плагіату. Від здобувачів та здобувачок очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. Рекомендована література

Базова:

1. Капилевич Л.В. Общая и спортивная анатомия: учебное пособие 2008. – 98 с.
2. Книга Анатомия тела в движении Теодор Даймон 2020. - 224 с. 3. Спортивная анатомия. Торстен Герке. 2019. - 272 с
4. Книга Спортивная медицина Петер Маркворт 2020р. - 272с.
5. Чижик В.В. Спортивна фізіологія: навч. Посібник для студентів / В.В.Чижик. – Луцьк: ПВД «Твердиня», 2011. -256 с.
6. Clinical Sports Anatomy (AUSTRALIA HEALTHCARE Medical) by Andrew Franklyn-Miller ,Eanna Falvey ,Paul McCrory ,Peter Brukner 2011.- 432 p.
7. The Anatomy of Sports Injuries, Second Edition Brad Walker 2018. - 256 p.

Додаткова література:

1. Иванички й М. Ф. Анатомия человека (с основами динамической и спортивной морфологии): Учебник для институтов физической культуры. - Изд. 12-е. / Под ред. Б.А. Никитюка, А.А. Гладышевой, Ф.В. Судзиловского. — М.: Олимпия, 2016.-624 с, ил.6.
2. Чижик В.В. Спортивна фізіологія: навч. Посібник для студентів / В.В.Чижик. – Луцьк: ПВД «Твердиня», 2011. -256 с
3. Шахліна Л.Я.-Г Спортивна медицина / Л.Я. Шахліна, Б.Г. Коган, Т.О. Терещенко.

7.ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://31.128.79.157:8083/course/view.php?id=4>

2. Додаткові інтернет-ресурси:

http://aclandanatomy.com	http://funnyanatomy.in.ua
• http://anatom.biz.ua	• http://getbodysmart.com
• http://anatom.co.ua	• http://healthline.com/human-body-maps
• http://anatom.com.ua	• http://innerbody.com
• http://anatom.net.ua	• http://meduniver.com/Medical/Anatom/
• http://anatom.org.ua	• http://mhhe.com/sem/apr3/
• http://anatomia.com.ua	• http://nlm.nih.gov/medlineplus/anatomy.html
• http://anatomia.ucoz.com	• http://streetanatomy.com/
• http://anatomia.weebly.com	• http://teachmeanatomy.info/
• http://anatomy.tj	• http://www.teachpe.com/gcse_anatomy/bones.php
• http://anatomyarcade.com	• http://thinkanatomy.com
• http://anatomyatlases.org	• http://visiblebody.com/index.html
• http://bartleby.com/107/	• https://anatomy.tv/videotutorials.aspx
• http://bashmorphology.ru/anatomy1.html	• https://biodigital.com
• http://dartmouth.edu/~anatomy/	• https://dartmouth.edu/~humananatomy/
• http://deus1.com/bolshoy-atlas-anatomii-cheloveka.html	• https://khanacademy.org/science/health-and-medicine/human-anatomy-and-physiology
• http://clinanat.com	
• http://eurolab.ua/anatomy/	
•	